با ئاوڕێك بۆ دواوە، تەكانێك بێت بۆ پێشەوە

لە پەراوێزی دامەزراندنی كۆمیتەی قوتابیان‌و لاوانی ئازاد

بەشدار علی Bashdar_net@yahoo.com

رژێمە فاشیەكەی صدام بۆ ئەنجامدانی سەرجەم كارە دڕندەو سەركوتگەرەكانی خۆی، لاوانی كردبووە ماشەی دەستی‌و سوپاكەیشی هەر لە لاوان پێكهاتبوو ئەمە لەلایەك، لەلایەكی تر لاوان لە چاو هەموو توێژەكانی تری كۆمەڵگا زۆرترین حەسرەت‌و دەردو مەینەتیان چەشتووە چونكە حەزو خۆزگەو ئاوات‌و ئارەزووەكانی لاوان بە هەژمار نایەت‌و هیچ پێوەرێكیش نیە بۆ پێوانە كردنی خەون‌و خولیاو ئاواتەكانی لاوان، بەڵام لاوانی ژێر دەسەڵاتی بەعس بە هیچ شێوەیەك نەیانتوانی تەنانەت سادەترین هیواو ئاواتەكانی خۆیان پراكتیزە بكەن لەگەڵ ئەوەشدا نەیانتوانی تەنانەت بە قسە كردنیش دەربڕن بۆیە هەر لە ناخی خۆیاندا گێنگڵیاندەداو بێگومان پەروەردەیەكی ئاوا كائینێكی نا تەندروست‌و ئیفلیج بەرهەم دەهێنێ كەبە خۆی‌و ژیان‌و دەوروبەری نامۆ دەبێت. سەرەڕای ئەمە كورەی شەڕەكانیان یەك لە دوای یەك بۆ گەرم دەكردن‌و دەیانخستنە بەرەكانی شەڕو دەیانكردن بە سوتەمەنی‌و خۆڵەمێشی ئاگری شەڕەكانیان، ئامارەكان نیشانیدەدەن بە هەزاران لاو بوونە قوربانی بەرژەوەندیە گلاوەكانی ئەم رژێمە.

دارزیوترین یاساو دەستوری پیاوسالارانەو ناموسپەرستانەیان فەرز كردبوو، پەروەردەو فێركردن خاڵی بوو لە زانست‌و مەعریفە، تەژی بوو لە ترس‌و خورافە. لە ناوەندەكانی خوێندن‌و زانكۆكاندا ئەم ناوەندە هەستیارانەیان نقوم كربوو لە تاریكی‌و لە هەر شوێنێك تروسكاییەكی رونـاكی دەركەوتایە هەرزوو پەلاماریان دەداو بۆ رۆژی دواتر تەرمەكانیان دەدایەوە كەس‌و كاریان. بەكورتی گرتن‌و كوشتن‌و بێ سەرو شوێن كردن‌و ئیفلیج كردن‌و بەرهەم هێنانی كائینێكی گومڕاو وون‌و گوێرایەڵ‌و بێدەنگ سەرەكیترین كارەكانی رژێمی فاشی بەعس بووو بەردەوام كاریشی لە سەر دەكرد.

تا ئەو شوێنەی بە كوردستان دەگرێتەوە، زۆربەی لاوانی ئەمرۆی كوردستان ئەم دەسەلاتەیان نەبینیوە، كاتێك ساڵی 1991 رژێمی بەعسی لە كوردستان گۆڕی گوم كرد، ئەو كاتە زۆربەی لاوان منداڵ بوون، بەڵام لە ئەنجامی دەسەلاتی ئەحزابی ناسیۆنالیستی كوردی لە كوردستان بەهۆی رووداوەكان، هەڵوێستەكان، یاساو دەستوورەكان‌و دەزگاكانی ئەمن‌و ئیستخبارات‌و كەسەكانی نێو دەسەلاتەكانیان بە سیستمێكی هاوشێوەی بەعس ئاشنابوون. هەمان دەسەلاتی میلیشیایی بەسەر سەری لاوان‌و قوتابیان دا بوو بە مۆتەكەو حیزبی بوون كرا بەمەرجی هەموو شتێك، ئەگەر پارتی یان یەكێتی نەبوویتایە تەنانەت مافی خوێندن‌و دامەزراندن‌و نیشتەجێبوون‌و كاركردن و... تد نەبوو.

هەر دەنگێكی نارازیش، كە لەم ساڵانەی دواییدا بەهۆی گەندەڵی ئابووری‌و ئیداری‌و هەروەها خراپی بارودۆخی خوێندن‌و بەشە ناوخۆییەكان‌و نەبوونی دەرماڵە‌و دواكەوتوویی و دارزیوی سیستەمی خوێندن‌و فرۆشتنی شەهادە بە پارەو... تد بە هەمان میكانیزمی بەعس وەڵامیان وەرگرتەوە، ئەنجامدەرانیان سەركوت كران‌و خرانە زیندانەوەو دواتر بە ئاژاوە گێڕو ئانارشیست ناوبران‌و سەرزەنشتی كەسایەتی‌و كەرامەتیان كرا.

هەموو ئەو كارانەشیان دەكرد پاساویان ئەوەبوو گوایە بارودۆخەكە ناسكەو ئەزموونەكە دەكەوێتە مەترسیەوە، بەڵام هەموو خەڵكی كوردستان‌و دونیا شاهیدی ئەوەن، ئەوانەی لە چەندین ساڵی رابردوو((ئەزموونەكەیان)) خستۆتە مەترسیەوە ئەوە خودی ئەحزابی ناسیۆنالیستی دەسەلاتدار بوون لە كوردستان. كە هەر قۆناغێك لەگەڵ دەوڵەتێك سات‌و سەودایان بووەو تورکیاو ئیران‌و ئەمەریكاو رژێمی بەعسیان پەلكێش كردوە بۆ نێو قوڵایی خاكی كوردستان. هەمان یاساو دەستوور كاری پێكراو بە هەزارەها ژن كوژران یاخود ناچار بە خۆ كوژی كران، تێزاب كرا بە ئافرەتانی مەدەنی پۆش‌و بە بڕیار جلی لاوان‌و قوتابیان لە زانكۆكان قەدەغە كرا، ئازادی‌و ئازادیخوازی‌و یەكسانیخوازی قەدەغەكراو ریش‌و عەمامەش ستایش كرا، خورافیاتی ئایینی‌و مەزهەبی‌و نەتەوەییش كە سەرچاوەی سەرەكی تەفرەقەو ململانێو دووبەرەكیە لە میتۆدەكانی خوێندن هەنگاوێكی تر چووە پێشەوە.

لەیەك قسەدا، رژێمی بەعس‌و ئەحزابی ناسیۆنالیستی كوردی قوتابیان‌و لاوانیان تا ئاستی زەبونی كەمەرشكێن كرد. قوتابیانی نارازی، لاوانی شۆرشگێڕ، ئازادیخوازانی بەدیهێنەری دونیایەكی باشتر لە رووداوەكانی ئەم چەند ساڵەی دواییدا بە خێراییەكی یەكجار زۆردا گوزەر دەكات، ئەمەریكا لە ماوەی تەنها مانگیكدا سەرجەم دام‌و دەزگا خزمەتگوزاری‌و پەروەردەیی‌و فێركاری‌و تەندروستی‌و خۆشگوزەرانی لە عیراقدا كاول‌و وێران كرد، دەستی نە پاراستووە لە كوشتنی منداڵ‌و پیرو پەككەوتەو گەنج‌و لاوانی ئەم وڵاتە، لە ئەنجامی داگیر كردنی‌و دەست بەسەراگرتنی دەرفەتی بۆ تیرۆریزمی ئیسلامی ئاوەڵا كردووە بۆ سەر گیان‌و ماڵی خەڵك، كە هەر رۆژەو لە سوچێك فتوای كوشتنی كەسانی ئازادیخوازو یەكسانیخواز دەردەكەن، قەدەغە كردنی جل‌و بەرگی دڵخوازی لاوان لە زانكۆكان‌و سەیرانگاكان‌و شوێنە گشتیەكان بۆتە كارێكی هەمە رۆژەیان، بە چەندین شێوازی تر لە هەوڵی بە ئیسلامی كردنی كۆمەڵگای عیراقن.

دەیانەوێت ئیتر بەهایەك بۆ مرۆڤایەتی، گەروویەك بۆ دادپەروەری، سیمایەك بۆ جوانی، دەنگێك بۆ ئازادی نەمێنێتەوە، بۆیە لە نێو ئەم تراژیدیایەی بەسەر لاوان‌و قوتابیان‌و سەرجەم خەڵكی عیراق دا هاتووە، رێكخراو بوونی لاوان‌و یەكگرتوو بوونیانی لە رۆڵی ((كۆنگرەی قوتابیان‌و لاوانی ئازاد))ی كردۆتە پێداویستیەكی هەرە گرنگی ئەمرۆمان. ئەم رێكخراوەی كە هەڵقوڵاوی ئیش‌و مەینەتیەكانی ناخی قوتابیان‌و لاوانە، بۆ هەرچی باشتر كردنی ژیانیان‌و پراكتیزە كردنی سەرجەم حەزو خولیاو خۆزگەو ئاواتە بێ كۆتاكانیانە.

هەموو ئەو كەسانەی دەیانەویت لەپێناوی ئازادی‌و خۆشبەختی لاواندا خەبات بكەن، بانگەواز دەكەین كە بەریزی (كۆمیتەی قوتابیان‌و لاوانی ئازاد)ەوە پەیوەست بن.